

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

DR. FRANCISY LAJOS.
Társzerkesztő
DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petisors ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Az új év.

Egy év csak egy csep az időnek mérhetetlen folyamában, de tökéletesen elégséges ahhoz, hogy eseményeinek sorozatában és jellegében meg lehessen pillantani a jövő alakulások képét.

Az 1910-ik esztendő a politikai és erkölcsi energiák hanyatlásának az éve volt. Az a nemzeti felbuzdulás, mely öt év előtt életbe hívta a tisztább, önzetlenebb politikai irányt s azt az országgyűlés vezérlő tényezőjévé tette, kislelkűen engedett a kormányhatalom, a pénz és az erőszak nyomásának s egy olyan alakulást emelt fel a politikai közélet polcára, mely újra mindenek felett uralkodó elvvé, létfeladatává tette a hatalmi önzést, az állami és nemzeti célokat pedig mestersegesen háttérbe szorította.

Ez a politikai átalakulás erkölcsi változásokat is előidézett. Az új kormány- és kormánypárttal olyan elemek kerültek vezérlő állásokba, olyan emberek jutottak előnyös pozíciókhoz, akik az ő laza erkölcsi felfogásuk mellett fontosabb célt nem ismernek, mint a hatalomnak és a hatalom nyújtotta előnyöknek saját önző érdekeik kielégítésére való felhasználását.

Az öt éven át nélkülözések között

sinylődő inségesek egész légiója jelent meg egyszerre a hatalom éléskamrája előtt és sietett megtölteni zsákját abból a sok jóból, amelyet a kormánynak módjában áll osztogatni. A zsáktöltögetés tovább foly, víg ábrázatú emberek jelennek meg a szemhatáron és rohanva mennek be azokba a csarnokokba, melyek élvezetes és kényelmes úri étellel kínálják az embert. Sok szerény körülmények között élő emberből lett egyszerre nagy úr, aki most fényesen éli a világát.

Csodálkozhatunk-e azon, hogy ez a politikai szerencse, amely oly erősen markol bele az anyagi élet javaiba, sok emberre nézve megtevesztő hatást gyakorol? Ma, mikor olyan szertelenül nagy az élvezetek utáni vágy, rendkívüli erkölcsi erő kell ahhoz, hogy az embert meg ne ingassa elveiben, meggyőződésében és magatartásában az a gondolat, hogy a hatalom támogatása révén javíthatunk anyagi existenciánkon, sőt olyan kézzelfogható előnyökhöz juthatunk, melyek lehetővé teszik az élet módosabb és kényelmesebb kiélvezését.

Tényleg nem volt még az országnak kormánya, mely pazarabb kézzel osztogatta volna a jövedelmező állásokat, tisztéseket, a kitüntetéseknek és rangfokozatoknak minden képzelhető nemeit. Aki

valamihez jutni akar, az jól jár, ha beáll ennek a kormánynak támogatói közé.

Egészen új iránya ez a materializmusnak, vagy talán csak a régi szabadelvű irány, de sokkal behatóbb alkalmazással. Lekenyerezni minél több embert s így uralkodni a tömegek felett, melyeket lekötve tart a kielégített keblek hátlája, vagy a várható jutalom reménye — ez a jelszó. A közérdek csak Hekuba ebben az egyéni éhínségre alapított rendszerben.

Ilyen országos helyzetben kétszeres kötelessége minden jó hazafinak magasra emelni az eszményi javak és értékek zászlaját, s ha az uralkodó rendszer az élet javainak egyéni kihasználását tartja a gyakorlati életbölcseleg fő elvének, nekünk, akik ezzel a rendszerrel szemben állást foglalunk, elsőrendű feladatunk legyen az élet javainak a közérdekek céljaira való felhasználása által a néprétegek javát minél szélesebb körben előmozdítani. Az országot nem az a néhány ezer, a hatalom serpenyője mellett mindenféle javakban dúskáló ember tartja fenn, hanem azok fogják azt erőssé tenni, hanem mások, akik most még csak terheket viselnek, de akiknek teherviselő ereje nélkül ez az ország egy pillanatig sem állhatna fenn.

Hazánkban még tömérdek nagy az

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A kereszt.

Irta: **Pásztor József**

Két katona állt a parton. Neki támaszkodtak a Tiszaparton elvonuló kőfalnak s bámulták a sárgás zavaros vizű folyót. Vasárnap délutáni esend feküdt végig a parton. A híd mellett szürke bárkák állottak kikötve s szomorúan nyöszörögtek, mikor egy-egy piszkos hullám hozzájuk verődött.

A part hosszában egy fenyőszalaktól összetákolatott tutaj ingott a vizen s a tutaj szélén egy vézna szeplőskepű gyerek ült, a lábait meg belelógatta a folyóba.

A két katona lement a tutajra. Szomorú vasárnap délutánjuk volt: üres a zsebük teljesen, az „Aranypotyka”-ban pedig kivastalt és szagos szappannal megmosdott szobacikák járták a kállai kettőt, más boldogabb hadfiakkal. A káplár úr valami aranykorbéli virginiaacutkán rágódott, a főrer pedig virágos káromkodásokban fejezte ki a kirívó ellentétet, fényes uniformisuk s a pénztelenség állapota között. Az égnek azonban mi köze sem volt ehhez, mert ép úgy mosolygott, mint más boldogabb vasárnapokon.

A hadfiak szíveben lírai érzelmek tomboltak, elkezdett és folyamatban lévő szerelmek követelő érzései. Szerelmek, melyek nem az égben, de az „Aranypotyka”-ban köttetnek és folytatódnak kis- és nagykapukban, vagy a promenádok susogó fái alatt.

A főrer körülnézett. A part üresebb volt, mint valaha. Forrón tüzött a nap fejükre. A főrer megtörölte homlokát s megszólalt:

— Egy kis fürdés nem is ártana!

A káplár ur válogatott az Olymp isteneiből s bakancsával rugdosta a tutajt.

A főrer szeme felvillant, az arca mosolyra derült s mintegy ötlettől megkapatva mondta:

— De ha pénzt adnának érte?

A pénz szóra a káplár úr szemei előtt végig táncoltak az „Aranypotyka” összes élvei.

— Pénzt? — szólt nagy meghatottsággal.

— Ha belelőknénk azt a kölyköt a tutaj széléről a vízbe?

— A vízbe?

— Te utána ugranál!

— Én? . . .

— Kihőznád, hazavinnéd!

A káplár arca felderült, egyet bökött a gyöklesőjével a főrerre: megértette a dolgot s villámgyorsan áthatotta az eszme nagyszerűsége. A so-

vány gyerek ügyis majd beleesett már a vízbe; egészen a víz színe felé hajolt: valami fűzágat akart kihalászni a vízből. A káplár nagyott ugrott a tutajon s a gyerek fejével a vízbe pottyant. A káplár hirtelen ledobta a bajonettjét, meg az ünnepi „waffenrock”-ot s a gyerek után ugrott.

A főrer felszaladt a part mentén végig húzódo magas rakpartra s torkaszakadtából ordított.

A káplár megfogta a gyereket a vízben, még egy kevés ideig a víz alatt tartotta a fejét, hogy jól teleigye magát, azután a part felé úszott vele.

Mire kiért vele, már egész csöndület volt a parton. Az asszonyok sikoltoztak s mindenki izgatottan várta a következőket. A káplár egyik kezével belekapaszkodott a tutajba, a másik kezével meg a gyereket tartotta. A főrer segített neki, hogy felmászhatson a tutajra.

A gyerekeknek nem történt semmi baja, csak egy kicsit többet ivott a kelleténél. Nemsokára magához tért.

Néhány asszony sopánkodott:

— Ha a tutaj alá került volna? Ha a vitéz urak itt nincsenek? . . .

Valaki felismerte a gyereket, aki didergett s a nagy ijedségtől nem tudott szóhoz jutni. A trafikós fia volt onnan a hídfőről. Egy rendőr

elhagyatott emberek száma. Ide tartozik az összes kis existenciák tömege, melyről még alig gondoskodtak. Kormányok, kormányférfiak és országos pártok mily sokat törődnek azzal, hogy fokozatosan rendezzék, javítsák a különféle kategóriákba tartozó tisztviselők fizetését. Szükséges minden bizonnyal ez is, de ugyan ki törődik azzal, hogy annak a birtokos- vagy iparosnak, akinek ezernyi-ezer mostoha-sággal kell megküzdenie, akit rossz termés, marhavész, bérdrágaság sújt és erőtlent, a helyzete javitassék, létküzdeme megkönnyíttessék?

Milyen súlyos harcot kellett csak az imént is a gazdatársadalomnak megvívnia azon körök ellen, melyek az élelmi cikkek drágaságának csökkentését mezőgazdaságunk kiszámíthatatlan kára árán akarták elérni. Mennyi kevés szó esett ebben a kérdésben az élelmi szerekkel üzött uzoráról, mely a legfőbb oka az élelmi piac megdrágulásának, ellenben mily sokat beszéltek a vámsorompók megnyitására, amely végkép tönkre tette volna különben is inséges állattenyésztésünket.

A helyzet ma olyan, hogy az elhagyatott néprétegek védelméért nemcsak az uzorások, hanem a kormánykörök ellen is kell küzdeni s ez természetes is, mert egy olyan kormány, mely a nagy és kis uzorások pénzével hozta össze az őt támogató pártot, egy percig sem bírhat erővel arra, hogy saját létének a forrását megrendszabályozza, hiszen ez annyit jelentene, mint meggyengíteni azokat az alapokat, melyeken a kormány hatalma nyugszik.

A tisztább erkölcsi alapokon álló politikai és társadalmi tényezőknek ezzel a nemzeti erősorvasztással szemben mindent el kell követniök, hogy a népszervezés munkájának ernyedetlen folytatása által erőhöz jutni segítsék az ezidő szerint elhagyatott néposztályokat.

A szeliemi és anyagi feladatok egész

sora áll előttünk. Az a vezéreszme, hogy akik ma a legelhagyatottabbak és leggyengébbek, épp azok tartják fenn első sorban az állam épületét és azok vannak hivatva azt erőssé, megingathatatlaná tenni, kezünkbe adja a fonalat, melynek vezérlő nyomán az új évben haladnunk kell. Elveink hirdetése által terjesszük a műveltséget, a hamisítatlan magyar kultúrát, az elszórt erők tömörítése, szövetkezetekbe való egyesítése által pedig emeljük a legszélesebb néprétegek közgazdasági jólétét.

Az uralkodó materializmussal szemben szegezzük le a küzdő idealizmus irányait, melyeknek felvirágzása bolgogabb új éveknek hosszú sorát nyithatja meg hazánknak.

A vágsellyei áthidalás. Lapunk múlt számában közöltük *Ajtics-Horváth* Dezső orsz. képviselő, törvh. bizottsági tagnak a vágsellyei vashidra vonatkozó és a vármegye törvényhatósági bizottságához benyújtott indítványát.

A vármegyei állandó választmány december hó 28-án tárgyalta az indítványt és azt egész terjedelmében *magdévá tette.* Nem szenved kétséget, hogy a f. hó 4-én tartandó törvényhatósági közgyűlés hozzá fog járulni az állandó választmány javaslatához és így remélhető, hogy az évek óta vajdudó ügy a lehető legrövidebb idő alatt a megvalósulás stádiumába jut.

Ami eddig legnagyobb akadálya volt a tervezett híd megépítésének, a nagy építési költség fedezetének előteremtése, az most már a vármegyei útalap helyzetének javulása után komolyabb nehézségekbe nem ütközhetik. A már meglévő híd-alapnak 64.000 korona tőkéje van, ezt, valamint az útalap állami segélyéből a híd-alaphoz csatolandó évi 37.000 koronát az amortizációs kölcsön törlesztésére minden további alakítás nélkül fel lehet használni. A kormányának a támogatása csak annyiban öltene *újabb* mérveket, amennyiben az említett 37.000 korona állami hozzájárulást az amortizációs kölcsön lejártáig kellene biztosítani. Ezt a kormány annál könnyebben megteheti, minél bizonyosabb, hogy azt az egész segélyösszeget, melylyel ez idő szerint vármegyei útalapunkat támogatja, kénytelen lesz beláthatatlan időn át megadni a vármegyének. Hiszen ennek a segélyösszegnek az elvonása, ha az, mondjuk 10 év

mulva bekövetkeznék, csak úgy megroppantaná útalapunk erejét, mint a hogy az meg volt békülva mindaddig, amíg a kormány az államsegélyt nem utalványozta.

Az alapítványi uradalom hozzájárulása, továbbá a jelentékeny összegre tehető vámjövdelem a költség fedezetének szintén számbavehető tényezői lesznek.

Mindezt tekintetbe véve az állandó választmány azt fogja javasolni a közgyűlésnek, hogy feliratban kéressék fel a kormány a híd létesítésének előmozdítására, nevezetesen arra, hogy a részletes építési tervek dolgában *minél előbb* döntson, az alispán pedig utasíttassék, hogy a tervek elkészítése után az építési összeg fedezetére nézve a törvényhatósági bizottságnak haladéktalanul előterjesztést tegyen.

Megjegyezzük még, hogy az államépítészeti hivatal főnökeinek kijelentése szerint a részletes tervek elkészítése azonnal meg fog történni, mihelyt a Vág alacsonyabb vízállása és a jobb időjárás a szükséges munkálatok foganatosítását lehetségessé teszi, úgy, hogy február hóban a tervek már készen lesznek.

Ajtics-Horváth Dezső nagybecsű szolgálatot tett kerületének, de mondhatjuk az egész vármegyének, midőn ezt az ügyet lelkesen megmozgatta és ami a fő, olyan *gyakorlati* irányba terelte, amely biztos és gyors lépésekkel vezet a cél eléréséhez. De elismerés illeti a vármegye vezetőségét is, mely átértévez ennek a messzeható közlekedési érdeknek fontosságát, annak előmozdítására teljes jóakarattal és a célhoz mért eszközöknek igénybevitelével törekszik.

Főispán és alispán. Az a lappangó ellentét, mely a jelenlegi főispán és Turchányi Ödön alispán között kezdett óta észlelhető, szembeszökő kifejezésre jutott a vármegye állandó választmányának dec. hó 28-án tartott ülésében.

Köztudomású, hogy Nyitra megye törvényhatósági bizottsága a vármegye területén létesítendő állami iskolák építési költségeinek fedezésére 1%-os pótdadót szavazott meg s egyúttal megbizta az alispánt, hogy ezen pótdadó terhére amortizációs kölcsönnek a megszerzéséről gondoskodik.

A felállítandó új állami iskolák közül 27 már 1911-ben létesítették. Ehez képest a vármegyének 200.000 koronát meghaladó kölcsönre van szüksége, melynek megszerzése érdekében *Turchányi* Ödön alispán tárgyalásokba boesátkozott a nyitrai bankokkal és több budapesti pénzintézettel. A tárgyalások eredményeképpen a budapesti Magyar Jelzálog Hitelbank ajánlatát találta legelőnyösebbnek s a nevezett bankkal a kölcsönre

is megérkezett s a tömeg megindult a trafikos bolt felé. Elöl a rendőr, utána a víztől csurgó katona a gyerekekkel, a fűrer, aki a bajonettet és a waffenrockot cipelte s nyomukban egy egész sereg ember.

A trafikosnak már hírül vitte valaki az esetet, mert a kövér trafikosné nagyokat kiáltozva rohant a tömeg felé, a vizes gyereket kikapva a katona kezéből s a gyerek a viszontlátás öröme torkaszakadtából elkezdett ordítani.

A tömegben ünnepélyes meghatottság vett erőt, míg valaki megszólalt:

— Bizony, ha a katona úr...

— A katona úr, az Isten áldja meg, meg is áldja — kiabált vissza a kövér trafikosné.

— Szegény fiaeskám, megijedtél?... Katona úr... a jó katona úr!

A trafikajtóban kint állt a trafikos. A rendőr rámutatott az életmentőre:

— Ő húzta ki!

A tömeg helyeslőleg morgott s innen-onnan lehetett hallani:

— Bizony már azóta a halak csipkednek; ott vinné a Tisza valahol a Boszorkány-sziget táján!

A trafikos elérzékenyült s a pénzes fiókban kaparászott. Egy ötös bankót hajtogatott össze s diszkreten a káplár úr kezébe akarta csusztatni.

A káplár szerénykedett:

— Köszönöm, köszönöm... Jó szívből tettem!

— De mégis...

A közelállók közül valaki erősködött, hogy úgy illik az: katonának kevés a pénze, a ruháját is tönkretette. Végre is engedett a káplár úr s a trafikosné meg a fűrer úr zsebeit is megtömökdte jőféle szivarokkal.

A rendőr feljegyezte a káplár nevét a jegyzőkönyvébe s a vasárnapi publikum eloszlott. A káplár a ruháját szárította s a trafikos az eset részleteit meséltette el a fűrerrel, aki a trafikos bolt pultján ült, nagyokat szippantva a potyaszivarból s a trafikos hálálkodó szavaira csak annyit jegyzett meg:

— A katona csak katona! Szja a böcsület!

A gyerek meg vagy három dunna alatt nyögött s kegyetlenül izzadt a herbateától.

Néhány nap mulva a fűrer, meg a káplár éppen a Csülök Pista sonkáján osztozott, mikor a káplárt rapportra hívták a kapitány elé. Szörnyen megijedt a két katona. A káplár homlokát meg a hideg veríték is kiverte. Mi lesz? Ez bizonyosan a vasárnapiért van! Kitudódott valahogy! Valaki mégis észrevette?...

A rapport után a káplár, mint egy bolond szaladt be a fűrerhez. Az arca ragyogott az öröm-

tól, a kezében valami fényeset szorongatott, lihegve állott meg az ajtóban s csak annyit tudott mondani:

— Kereszt... kereszt!

— No? ... kérdezte a fűrer.

— Kereszt... Én kaptam!

Végre magához tért a káplár.

— Igen én kaptam, amiért a gyereket kihúztam; a kapitány úr nagyon megdicsért s húsz forintot is adott. Nesze itt van a fele!

— Hát a kereszt?

— Azt nem adom! Megmutatom otthon a faluban.

— Ohó!

— Hallgass... Ne itt van a másik tíz forint, de a kereszt az enyim, mert ez — nagy tisztesség!

Sziporka.

— Látott már az életben nőt, a ki csakugyan meghalt szerelemből?

— Láttam.

— És ugye bár, mint a regényekben? Nem lehetett az imádott férfé?

— Korántsem.

— Hát hogyan?

— Az imádott férfi — elvette feleségül.

vonatkozólag megállapodott és a feltételeket egy hosszú kötvénybe foglalták, melynek megszerkesztésébe a vármegye főügyésze dr. Gyürky Géza is befolyt.

A bank a kölcsön kért összeget 95 koronás árfolyam mellett, ötven évre terjedő, félévenként előre fizetendő 5-35 százalékos annuitásra folyósítaná, kikötött ezenkívül egy évi felmondási időt és 3% storno díjat.

Az alispán ezt a kölcsönt az állandó választmányának *elfogadásra ajánlotta*. Alig fejezte be azonban az előadó a hosszú kölcsönügyi kötvény felolvasását, felszólt a főispán és kijelentette, hogy ő ennek a kölcsönügynök a tárgyalásába, be nem folyt és azzal magát *nem azonosítja*. Azután egy hosszabb beszédben kifejtette, hogy ő az alispán által megkötött ügyletet a vármegye érdekeire nézve hátrányosnak tartja s általában a pénzpiac jelenlegi helyzetében amortizációs kölcsönnek a kötése az időpontot nem véli alkalmasnak. Sokkal célszerűbb volna — úgy mond — ha a vármegye a szükséghez képest *lebegő kölcsönt* venne fel s később azután, ha a pénzpiac helyzete kedvezőbbre fordul, amortizációs kölcsönrel fedezné az állami iskolák építésére szükséges költségeket.

A főispán fejtegetése az állandó választmányban egyértelmű helyesléssel találkozott. Dr. Gyürky Géza főügyész megpróbálta ugyan megvédeni az alispáni előterjesztést, hivatkozva arra, hogy az alispán a törvényhatósági bizottság megbízásából járt el az ügyben, de ő is beismerte, hogy bizony a mai pénzügyi viszonyok között nem érdemes ilyen hosszú lejáratú amortizációs kölcsönt kötni.

Több kísérlet azután nem is történt az alispáni javaslat védelmére, s így az állandó választmány a főispán által javasolt értelemben határozott és Turchányi Ödön alispánt, aki különben nem volt jelen az ülésen, a legalaposabban dezavualta.

Ahoz kétség nem férhet, hogy a törvényhatósági bizottság az állandó választmány álláspontjára fog helyezkedni s ezzel azt a gáncsol, melyet a főispán és a választmány vetett az alispánnak, a maga részéről is az alispán útjába veti.

Az ügy érdemére nézve a főispán és az állandó választmány álláspontja teljesen helyes. Amennyiben azonban az ügynek politikai és személyi oldala is van, azt a főispán minden bizonynyal jól kifogja használni az alispán ellen, a saját tervei és szándékai érdekében. Ez már a taktika dolga, amelyben persze hogy — enyhén szólva — rengeteg nagy kópéság van.

A vágvecsei petíciót elutasították. Az a hiábavaló erőlködés, melyet a múlt évi orsz. képviselőválasztás alatt a vágvecsei kerületben kisebbségben maradt Benedek-párt kifejtett, hogy *Ajtics Horváth* Dezsőt tiszta eszközökkel szerzett mandátumától elüsse, kudarcra végződött. A kir. Kúria I. tanácsa ugyanis múlt hó 29-én tartott ülésében a petíciót *elutasította*. Ezzel *Ajtics Horváth* Dezső megkapta a méltó elégtételt az ellene emelt vesztegetési vádért, mely nemcsak nem volt, de nem is lehetett igaz. *Ajtics Horváth* Dezsőnek a jelleme ilyen nemtelenséget feltétlenül kizár és különben is egy olyan képviselőjelöltnek, akivel szemben az ellenfél *rengeteg pénzt* költ és mégis megbukik — vesztegetésre nincs szüksége. Képtelenség illet csak gondolni is. Ha egyszer tömördek pénzzel dolgoznak egy választáson, mint a hogyan az a vágvecsei kerületben történt, akkor a megvesztegethető emberek ott vannak, ahol a sok pénzt osztogatják és nem a másik táborban.

Üdvözljük a népszerű képviselőt, aki most már a világ előtt is igazolható megnyugvással bírhatja tiszta lobogó alatt kivívott mandátumát. És üdvözljük a vágvecsei kerület néppárti választóit, a kik midőn hűségesen kitarítottak meggyőződésük mellett, az anyagi önzésen fényes győzelmet arattak.

Közgazdasági mozgalmak.

Mezey Gyula kir. tanácsos elnöki megnyitó beszéde, melyet a Nyitrai Megyei Gazdasági Egyesületnek 1910 december hó 5-én tartott közgyűlésén mondott.

I.

Mélyen Tisztelt Egyesületi Közgyűlés!

Szívelyesen üdvözlöm egyesületünknek a kedvezőtlen idő dacára nagy számban megjelent tagjait s a legszívelebben üdvözlöm jeles vendégünket *L' Huillier* tanár urat is, a ki a mai alkalommal tudása kincseit fogja velünk közölni, hogy gazdasági ismereteinket gyarapítsa.

Tisztelt Uraim! Tavaszi közgyűlésünk óta nevezetes események zajlottak le a gazdátársadalmi mozgalmak területén.

Ezek sorában időrend szerint is különösen felemlítendőnek tartom a *nyiregyházi országos gazdasági gyűlést és a magyar gazdasági szövetség ösi választmányát*, a melyeken a legilletékesebb helyekről verettek vissza a magyar gazdák ellen intézett támadások, melyek, mint méltóztatnak tudni, mindinkább hevesebbé és féktelenebbé kezdenek válni.

A másik kimagasló esemény a *bécsi agrár központ értekezlete*, mely a német, az osztrák és a magyar gazdasági érdekkörök részvételével lett megtartva s a kellő világításba helyezte azokat az agitációkat, melyeket a huszdrágaság ürügye alatt folytat ellenünk a szociál-demokráciával szövetséges merkantilizmus.

Ezen eseményekhez sorakozik a nagy garra s a gazdák iránti rossz indulat legnagyobb mértékével hirdetett *fővárosi szaktanácskozmány* a kezdeményező, nevezetesen a főváros, továbbá a Vázsonyi és Sándor Pál-féle szociáldemokrata merkantilizmus — szempontjából való teljes fiaskója, mert ott a mi kiváló képviselőink: *Bernát István, Polónyi Géza, Paizs Gyula, Wittman János, Rubinek Gyula, Jeszenszky Pál, Osztrólczy Miklós* a legteljesebb sikerrel védtek meg a gazdák igazságát és eles világításba helyezték a gazdaellenes agitációk politikai hátterét is.

Nagy sikerként kell jelezni, hogy a perendtartás 31. és 32. §§-ainak tárgyalása alkalmával a könyvkivonati illetékesség ügyében hála az *O. M. G. E.* elnöke *Károlyi Mihály* gróf buzgó fáradozásainak (Élénk éljenés) a gazdák álláspontja győzedelmeskedett; ez nemcsak megnyugtató, de méltán emelheti önéretünket is, mert egyesületünk egyike volt az elsőnek azok között, akik már a 90-es évek elején sürgették ez irányban a reformot.

A tervezett új bankakta.

Egy további fontos esemény a bankszabadalom meghosszabbítására vonatkozó javaslatok előterjesztése a házban. Gazdasági egyesületünknek politikai szempontból kétségen kívül semmi köze nincs a bankkérdés megoldásához. Amde az előterjesztett javaslatokat tisztán közgazdasági tekintetből bírálva s tisztán gazdasági szemmel nézve, bennök sehol és semmiképen nem látjuk azon kívánságok teljesítését, melyeket a gazdasági érdekkörök tisztán gazdasági alapon kifejezésre jutattak. Különösen kettőt vártunk a mostani viszonyok által adott helyzetben u. m.: a *készletek* elrendelését s a mezőgazdasági *liquid-hitel* megfelelő megoldását.

Sajnosan kell megállapítanunk, hogy a készletek elrendelve nem lesznek és azok valószínűsége olyan feltételekhez van a jövőre nézve is kötve, hogy nekünk halavány reményünk is alig van arra, hogy ez irányban óhajításaink valamikor is teljesedjenek. Ezzel szemben illetékes helyről azzal vigasztalnak bennünket, hogy a lényeg nevezetesen, hogy jegyeink arany értéke a korona érték törvényes pénzlába paritásának megfelelően állandóan biztosítva maradjon, vagyis az érték-állandóság és értékaritás fentartásának kötelezettsége a javaslatokban benn van. Mi azonban bármily magas helyről állítatuk is ez, nem vehetjük ezt a készletek megkezdésével egyenértékűnek. Az értékállandóság fentartása elemi kötelessége a jegy kibocsátás jogával felruházott banknak nemcsak az állam, nemcsak a nemzet közgazdasága, de saját tekintélye, hitele és érdeke szempontjából is és mi sohasem állítottuk, hogy a közös bank a legnagyobb buzgalommal ne igyekezett volna ezt az érdeket megvédeni. Amde a készleteknek magyar szempontból más két irányban van messzemenő jelentősége. Először abban: hogy *ami címleteink, járadék papirosaink, a készletek folytán válnak csak arany címletekké*, mely körülmény a magyar állam hitelét és pénzügyi erejét nagyban növelni volna alkalmas. Melótóztatnak ugyanis nagyon jól tudni, hogy két ál-

lam közti hitelnyújtásnak és hitelgénybe vételnek az a rendes alakja, hogy a hitelkereső állam zálogleveleket, kötvényeket, járadékokat bocsát ki s azokat a hitelt nyújtó államok pénzügyi intézetei, közönsége megveszik. Nyilvánvaló, hogy ha kibocsátásaink aranycímletekké válnak, az esetben a német, a francia, az angol piacnak nem lesz oka többé azok megvételétől idegenkedni s kétségtelenül megjön a kedve azok vásárlásához, ez államunk hitelképességének emelkedésével egyértelmű s végeredményében, szaporodván a hitelnyújtásban a versenytársak, a hitel olcsóbbodására is vezet.

Másik nagy jelentősége a készleteknek a bankállóság esetére van. Ettől az eshetőségtől ugyan ma, igénytelen nézetem szerint távolabb vagyunk mint valaha, de épen egyesületünk, mely csak nem régen kizárólag gazdasági alapon helyezkedett az önálló bank álláspontjára, nem hagyhatja figyelmen kívül ezt az eshetőséget ma sem. A készleteknek ebből a szempontból az a nagy jelentősége, hogy a közös bank kötelezve lévén jegyeinek beváltására, a közös jegyek bevonásával (visszaadásával) nehézség nélkül beszerezhető az az arany mennyiség, mely egy önálló bank érca alapján szükséges, melyet a mai helyzetben csak részben is, külön törvényes intézkedések útján kell biztosítani.

Olyan intézkedéseket sem találunk a javaslatokban, melyek a mezőgazdasági folyó hitelt az eddiginél nagyobb mértékben szolgálnák. Mi a hosszú lejáratú (fél éves) gazdaváltók behozatalát jelöltük meg ilyen eszköz gyanánt, hogy különösen az *O. K. E.* által zsírált ilyen váltók útján juthasson el a bank által közvetlenül nyújtott hitel gazdák közönségünk széles rétegei közé. Ilyen fajta intézkedésről a tervezett új bankaktában legnagyobb sajnálatunkra szó sincs.

A huszdrágaság.

Vissza kell azonban térnem a gazdamozgalmaknak legidőszerűbb és legfontosabb tárgyához azon támadásoknak és azon védelmi harcoknak ismertetéséhez, melyek napjainkban az u. n. *huszdrágaság* jegyében folynak.

A jelzett támadásokkal szemben a gazdasági társadalom részéről impozáns állásfoglalás volt a nyiregyházi országos gazdasági gyűlés, a melyen, különösen a földműves gazdák ezrei feszült figyelemmel és meg nem szűnő helyesléssel kísérték az agrár tábor kitünőségeinek a kérdések mélyére ható fejtegetéseit, különösen a gazdasági szövetség kiváló elnökének *Darányi Ignác* volt földművelésügyi miniszternek (Élénk éljenés) kitünő megnyitóját, melyben meggyőző erővel mutatta ki, hogy a hazai és osztrák ipari és kereskedelmi körök és a szocialisták a huszdrágaság jelszavával akarják csődbe kergetni a mezőgazdaságot s megfosztani a gazdaosztályt az őt joggal megillető vezetéstől.

Még markánsabban fejtette ki álláspontját *Darányi* (Élénk éljenés) a Magyar Gazdasági Szövetség igazgatóválasztmányának folyó évi ülésein. Az ő ritka szabadsággal és erélyvel körvonalozott tételei teljesen fedik a magyar agrár körök álláspontját s ép azért úgy vélem akkor járok el a leghelyesebben, ha további fejtegetéseimet én is nagyrészt az illusztris vezér nagysulyu kijelentéseire fűzöm.

Darányi első sorban is meg nem cáfolható adatokkal világított rá az agrár mozgalmak valótlanságára, melyek szerint az agrár védelem, vám és kereskedelmi politikánk mai rendszere csakis a nagy birtok érdeke volna. Az állatstatistika bizonyítása szerint az állatállomány $\frac{1}{5}$ része a kis és középbirtokos kezén van, melynek tehát a vámmal biztosított előnyös értékesítés első rendű érdeke, valamint kiváló érdeke a mezőgazdasági munkásnak és cselédnek is, melynek szerény életviszonyai közt, különösen a sertésstartás igen nagy jelentőségű.

Szétfujta az illusztris vezér azon mesét is, mintha Magyarország hermetice elzárkózna a szomszéd keleti államok huszdrágatárola elől, a mikor nyilvánvaló, hogy az 1908. évi XII. t.-c.-ben illetve a szerződéses vámtarifa 14-ik fejezetében megállapított hűsvám lefizetése mellett a kontingentált s kedvezőbb feltételek mellett beengedett mennyiségeken felül további hűsmennyiségek behozatala megtiltva egyáltalában nincsen.

Ezt a kérdést általában véve a külfölddel megkötött kereskedelmi szerződések szabályozzák és ügylátom sokan vannak ma itt azon tagjaink közül, a kik még visszaemlékeznek arra, hogy a mikor én egyesületünkben a Német birodalommal kötött kereskedelmi szerződést ismerttettem, mi akkor — és ezt tették az ország összes mezőgazdasági érdekképviseletai, — arra az álláspontra

helyezkedtünk, hogy a Német piac nagymérvű elzárkózása folytán kelet felől nem engedhetjük meg nagyobb mértékben az állatbehozatalt, mint a mily mértékben mi is kimehetünk exportunkkal a külső nyugat felé, állategészségügyi egyezményt pedig a német szerződés igen szigorú intézkedései miatt a keleti államokkal egyáltalában nem köthetünk. Ettől az álláspontunktól nem térhetünk el ma sem, nem még a Hegedűs Loránt ur kedvéért sem, aki mint előadója a Gyárparosok Országos Szövetségének, a hol ez idő szerint a húsdragaság kérdését tárgyalják, azt a tanácsot adja nekünk, hogy csak hizlaljunk minél több prima vágó állatot s vigyük azt nyugat felé, miután ezt mi mint luxuscikket megfizetni képesek úgy sem vagyunk, ami városaink szerényebb igényű fogyasztása részére pedig engedjük be a szerb húst és állatokat korlátlan mennyiségben.

A ki ezt a kérdést alaposan és tárgyilagosan elbírálja könnyen megállapíthatja, mit ér az ilyen tanács akkor, amidőn a bécsi agrár Central-stelle értekezletén a német Bund képviselője *aus dem Winkel* ur adatokkal mutatta ki, hogy Németország az agrárvámok hatása alatt annyira fejlesztette állattenyésztését, hogy ma már állat és húszükségletének legfeljebb 5% ekát kénytelen külföldről fedezni, tehát mind halványabb és halványabb reményünk van arra, hogy a német piacra valamit is kivihessük. És mit ér az ilyen tanács, ha figyelembe vesszük, hogy a Németországgal kötött állategészségügyi egyezménynél fogva egyetlen egy megállapított esete a keleti marhavésznek elegendő arra, hogy Németország teljesen elzárja előlünk a kivitel lehetőségét. Ily körülmények között valóságos a legkönnyelműbb gazdasági politika lenne a Balkán államok behozatala előtt egészen megnyitni a határt, vagy mint Sándor Pál szeretné, leszállítani vagy épen fel-függeszteni az állatvámokat, mert ez esetben egész matematikai bizonyossággal arra ébrednénk egy szép napon, hogy a nyugati határ előttünk teljesen zárva, a keleti marha a vérszéllel együtt a nyakunkon, ami egyértelmű állatértekesítésünk, tehát a magyar állattenyésztés teljes tönkretételével. (Élénk helyeslés.)

Ujdonságok.

Lapunk t. előfizetőinek és egész olvasóközönségének boldog új évet kívánunk!

Előfizetési felhívás a Nyitrai Szemle XIX. évfolyamára.

Midőn a beköszöntött új év reggelén lapunkra új előfizetést hirdetünk, benső háláérzettel mondunk köszönetet tisztelt előfizetőinknek és mind azoknak, a kik a Nyitrai Szemle szellemi, vagy erkölcsi támogatást nyújtani szívesek voltak.

A Nyitrai Szemle továbbra is keresztény és magyar nemzeti irányban fog haladni a vidéki hírlapírás pályáján.

Senki sem láthatja tisztában egy ilyen irányú újságírói törekvésnek az akadályait, senki sem érezheti át bensőbben annak bajait, mint éppen a szerkesztőség, mely nap-nap után tapasztalja, hogy minő rögzös utakon vezet át minden olyan sajtóterméknek a géniusza, mely a keresztény kultúrának és a magyar nemzeti szellemnek szolgálatába állott.

Egyfelől a keresztényellenes világfelfogás, mely az egyéni érdekeket tolja előtérbe a közéleti tevékenység egész vonalán, helyezkedik szeges ellen-tétbe az általunk követett iránnyal; más részről a nemzetiségi túlzók törekvései vetnek gáncot lapunknak. Amazoknak a keresztjel, emezeknek a magyar jelleg nem tetszik a Nyitrai Szemle homlokán.

Bármily nehéz a lap pályája e két szirt között, irányunktól, melynek helyességét lelkiünk legbensőbb meggyőződésével valljuk, egy tapodtnyira sem térünk el.

Hazánk keresztény és magyar nemzeti alapon épült ki állammá; csak ezen az alapon maradhat is fenn. Államokat, nemzeteket csak azokkal az erőkkel lehet fentartani, a melyekkel azokat megalkották. Ennek a megdönthetetlen igazságnak szolgálatot tenni, — a Nyitrai Szemle

egyetlen törekvése és osztályrésze volt eddig, az lesz a jövőben is.

Tisztelt olvasóink közül azokat, a kik még nem járatták lapunkat, tisztelettel kérjük, álljanak be előfizetőink közé. Nálunk, a hol szerkesztői és munkatársi fizetés, vagy tiszteletdíj nincsen és nem is lehet, a bevétel minden fillére a lap megizmosodását és fentartásának biztosítását mozditja elő.

Különösen a gazdátársadalomhoz fordulunk pártolást kérő szavunkkal, s erre úgy hisszük azon a címen is jogosultaknak érezhetjük magunkat, mert Nyitrai Szemle mindig lelkes szószólója volt az agrár érdekeknek, a nélkül természetesen, hogy a többi közgazdasági ágak jogos törekvéseinek méltánylását és előmozdítását elhanyagolta volna.

Isten áldása szálljon mindnyájukra, a kik édes hazánk anyagi és szellemi javának felvirágoztatásán a keresztény és magyar szellemű sajtó pártolása és támogatása révén buzgólkodnak.

Kelt Nyitrán, 1910. jan. 1.

A NYITRAMEGYEI SZEMLE szerkesztősége.

Báró Kaas Ivor †

"A család tudatja, hogy Kaas Ivor báró újságíró meghalt". Ezzel az egyszerűen egyszerűbb gyászjelentéssel óhajtott *Kaas Ivor* báró tudtul adni a saját halálát, mely gyászba borította az egész magyar közéletet.

"A család tudatja", — ezzel igazán eleget mond a gyászjelentés. Mert hiszen ha a család tudatja, hogy *Kaas Ivor* meghalt, akkor gyászolja is őt. *Kaas Ivor* családja pedig de nagy számú! Családjához tartozik a magyar újságírás, melynek ideális lelkű munkása és fejedelme volt; családjához tartozik a politika, melynek széles mezején *Kaas Ivor* mindig a közérdek javára szedett kalászkokat; családjához tartozik az egész magyar társadalom, melynek minden jóra, szépre és nemesre irányuló mozgalmait az elhunyt lángoló lélekkel és szívvel támogatta; családjához tartoztak mi nyitrai megyeiek is, a kiket a *zsámbokréthy* kerület révén három éven át, 1903—1906., képviselt az országban. A néppárt küldte őt a parlamentbe, de szolgálatkés híve volt ő mindenkinek pártkülönbség nélkül, a ki csak hozzáfordult.

Mindnyájan tudatjuk tehát mélyen megszorodott szívvel, hogy a ragyogó tollú író, a nagy képzettségű politikus, a közéletnek puritán jellemű férfia, a magyar nemzeti érzésnek erős bajnoka, a keresztény eszméknek ihletett lelkű apostola — nincs többé. Folyó hó 29-én visszaadta nemes lelkét Teremtőjének, élete 68-ik évében.

Sirján borostyán viruljon, a győzelem és remény szimbóluma. Ez illeti meg *Kaas Ivort*, a ki egy munkában töltött élet erényei által győzelmet aratott a korszellem öuzésén és hiúságain; egy jobb jövő felé irányított küzdelem eszményi magaslatai által rámutatott hazafiúi törekvéseink reményeire.

Az esküdtbírók köréből. A pozsonyi kir. ítélőtábla elnöke a nyitrai kir. törvényszéknél az 1911. évben működő esküdtbírók elnökévé *Nyékhegyi* Lothár nyitrai kir. törvényszéki elnököt, helyettes elnökévé pedig dr. *Pazár* Zoltán nyitrai kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

Kinevezések. Nyitrai vármegye főispánja *Breska* János, *Zbinyovszky* Géza és *Czúpay* István vármegyei díjnokokat irtokkóká nevezte ki.

Áthelyezések a honvédséghez. A honvédelmi miniszter f. évi december hó 31-ével a közös hadsereg 76-ik gyalogezredének tartalékából *Ehrenwald* Imre, *Derfler* Alajos, *Stangl* János, *Kömives* László hadnagyokat és *Reiner* Róbert hadapródot a nyitrai 14-ik honvéd gyalog ezred tartalékába helyezte át.

Szociális est. A nyitrai ker. szociális egyesület jan. 1-én este 6 órakor szociális előadást rendez, melyet dr. *Kaszala* János főtitkár fog tartani. Utána vettett képek következnek.

Vármegyei közgyűlés. Nyitrai vármegye törvényhatósági bizottsága 1911. évi január hó 4-én délelőtt 10 órakor a vármegyei székház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek főtárgyát fogja képezni a törvényhatósági megalakulása és a választmányok és bizottságok tagjainak megválasztása.

Eljegyzés. *Rózsa* Lajos eljegyezte *Platzer* Gizikét, néhai *Platzer* Jenő bányászatanácsos és neje szül. *Seufert* Franciska leányát *Selmecbányán*.

Egyleti ünnepélyek. A nyitrai kath. legényegylet és a ker. szociális egyesület dec. hó 26-án kegyeletes ünnepélyeket rendeztek az elükön álló vezetők tiszteletére. A legényegylet *Kútvaszer* István apátkanonok-elnököt tisztelegte meg egy fényes rendezésű sziuműnek az előadásával. Szinre hozták dr. *Pécsi* Gusztávnak „Az Ige testté lőn” című karácsonyi sziuművét, melyet az ügyes szereplők nagy hatással adtak elő. — A szociális egyesületben dr. *Kaszala* János főtitkár névünnepet ülték meg *Erdősi* Károly „Az Igazság felé” címmel bíró sziuművének kitünően sikerült előadásával. A színjáték előtt a fánadhatatlan főtitkárnak remek virágcsokrot nyújtottak át az egyesület háláját tolmácsoló szép beszéd kíséretében. Mind a két helyen igen nagyszámú közönség volt jelen.

Adomány egy iskolának. *Báró Haupt-Stummer* Lipót nagybirtokos a nagyapócsányi kath. iskolának építési célra 900 □-öt telket adományozott. A nagy anyagi nehézségekkel küzdő iskola a leghálásabb köszönettel fogadta az ajándékot, mely bizonyynára hozzá fog járulni ahhoz, hogy az építésnek rég óta húzódó ügye végre egy döntő lépéssel előbbre vitessék.

A vármegye új házvételai. *Turchányi* Ödön alispán megvette Nyitrai vármegye közönsége részére a Vármegyház-ter 2. és 3. számú házeit, eddigi tulajdonosai *Dániel* Valéria és özv. *Dallos* Jánosnétól, az előbbi 13.600, az utóbbit 26.000 koronáért. Az új házakra, illetőleg telkekre a vármegyének nemcsak a Vármegyház-ter rendezése szempontjából, hanem azért is van szüksége, hogy egyes kulturintézmények számára a vármegye alkalmas telkekkel rendelkezzeik. A házak bérjövödelme fedezi a vételár kamatait.

Jogos kifogás alá eshetik azonban ennél a vételnél a vételár kiutalványozása, mely a vármegyei kultuszalaphól történt. Az új házak ennek az alapnak a tulajdonát képezik. Vármegyei kultuszalap tulajdonképpen nincs is, mert annak az 1% os potadónak, melyet a vármegye a létesítendő állami iskolákra megszavazott nem az a rendelkezése, hogy abból kultuszalap létesítsék, hanem hogy az a felállítandó iskolák építési költségeire fordítsassék. De még ha kultuszalapot létesítené is a vármegye az említett potadóból, annak az alapnak a pénzét semmi szín alatt sem szabad más célra fordítani, mint amelyre az megszavazott. A vármegyei közgyűlés feladata lesz a házvétel ügyét a vármegye korábbi határozataival és a kormányhatósági jóváhagyással összhangba hozni.

Karácsonyfa-ünnepélyek. Hagyományos szép szokás, hogy Karácsony előestéjén a helybeli irgalmas nővérek óvodájában ünnepély keretében megajándékozzák a szegényebb sorsú iskolás gyermekeket. Ezidén is előkelő közönség töltötte meg az óvodát, s ez alkalommal *Szvida* Kálmán esp. plebános eszmékben gazdag beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt és megköszönte a jötevők áldozatkészségét. Remek szép karácsonyfa díszlett a teremben, mellette az ökölyi óvodások elszánt, magában és a karácsonyfában szörnyen bízó serege és a megajándékozott szegény gyermekek foglaltak helyet. A felsőbb leányiskola növendékei precíz énekükkel emelték az ünnep fényét. Ez alkalommal kiosztottak 57 pár csizmát, 33 kabátot, 42 nadrágot, 81 leányruhát és 45 pár cipőt. A szavaltok szépek, kedvesek, lélekemelők voltak, nehéz megmondani, ki aratott szebb babérokat, mondjuk minden szereplő, legalább a mamája szemében. A sok fáradozásért igazi elismerés illeti *Gabriella* nővért, aki az

egész ünnepélyt rendezte és aki nemcsak most, de évek hosszú során át ily kedves és örömteljes szent estét szerez a gyermekeknek és a résztvevő közönségnek. Bájos epizód volt, midőn az egyik óvodás duzzogott, mert a fűtylős kis lovacskát, bár oly szépen kérte, az igazgató bácsitól nem kapta meg, de a nagy harag nem soká tartott, mert a bőven kiosztott narancsok megbékítették a kis urfit.

A *szkacsáni* kath. iskola növendékei Karácsony napján szépen sikerült, kétszer előadott színelőadással mutatkoztak be. A zsúfolt közönség, köztük az intelligencia számos tagja újra a legnagyobb elismeréssel adózott a szkacsáni tanítósnak az iskolásgyermekeknek meglepő ügyességet és páratlan magyar nyelvérzékét tanúsító előadásáért, mely a tantestület fáradhatatlan buzgalmát dicséri. A szindarabok megfelelő hazafias keretben tótul is előadtak a magyarul nem értő közönség számára.

Törvényhatósági mandátumok a bíráló választmány előtt. Nyitra megye törvényhatósági bizottságának állandó bíráló választmánya f. hó 30-án tartott ülésében vizsgálatot rendelt el a radosóczy, bajmóczy, holicai és vágszerdahelyi választások ügyében, melyek ellen a választók felebbezést nyújtottak be. A vizsgálat megejtésével az első háromra nézve megbízták *Tenczer Gyula* vmegyei aljegyzőt, míg a vágszerdahelyire nézve *Rákóczy Lajos* vágujhelyi főbíró. A felebbezéssel megátadott galgóczi és unini választást a bíráló választmány igazolta.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának belső felekesítését célzó gyűjtés előmozdítására a helybeli elemi leányiskola tanulói is nagy buzgósággal vállalkoztak. hogy beteljesedjék rajtuk az Írás: „A csecsemők és kisdedek ajakáról dicséretet szerzettél Uram, nevednek“. Ma, január 1-én Karácsonyi színjátékot adnak elő, melynek tiszta jövedelme a gyűjtés céljára fog fordíttatni. Színre hozzák *Erdősi Károlynak* „Angyalszivek Karácsonya“ című képét és *Bokor Malvinnak* „A legszebb ajándék“ című színművét. He ártatlan gyermekek karolnak fel ilyen szent ügyet, akkor az kétségtelenül legszebb tétele lesz az egész gyűjtésnek, angyalszivek karácsonyi ajándéka.

Utolsó kimutatásunk óta a templomra a következő adományok folytak be: *Csorba Józsefné* Vác 10 k. *Lipsey Kamilla* gyűjt. *Garamszőlős* 22 22 k. *V. B. 20 k.* *Vavra Anna* gyűjtése *Malaczka* 60.13 k. *Cseffalvay A.* 5 k. *Meitez Frigyesné* gyűjtése *Zohor* 21.01 k. *Mátyásffy* 2 k. *N. N.* 3.10 kor. Összesen 143.46 kor. Hozzáadva a lapunk december 18-iki számában kimutatott 7489.42 koronához, lesz főösszeg 7532 88 korona. Isten fizesse meg!

A F. M. K. E. évnegyedes gyűlése. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg a F. M. K. E. évnegyedes gyűlést Nyitra. *Dessewffy Emil* gróf betegsége miatt, *Gyürky Géza* dr. elnöklésével. A gyűlés tudomásul vette az elnökség időszaki jelentését, a melyet *Clair Vilmos* főtitkár terjesztett elő s elhatározta, hogy a 9278 kor. értéket képviselő málnapataki óvóépületet és annak telkét népnevelési célokra örök tulajdonul átengedi az államnak, ha viszont a vallás és közoktatásügyi miniszter átveszi az óvoda dologi kiadásait s az alkalmazott óvónők lakóbéregyértéke fejében évenként 400 koronát utalványoz az egyesületnek. *Oszlány községnek*, mely 20,000 kor. költséggel új épületet épített az egyesületi óvodának, tíz éven át évi 100 kor. segítséget szavazott meg a gyűlés. Az 1911. évi nagygyűlésen, melyet az egyesület *Léván* fog megtartani, a *Thuróczy Vilmos* 200 koronás jutalomdíját egy lévavideki, a *Nemzeti Casino* 120 koronás díját egy lipótmegyei, a *Bende Imre* püspök 80 koronás díját egy nyitra-megyei, továbbá a *Tanítói Jutalomalap* három 100—100 koronás díjait egy barsmegyei, turóc-megyei és egy nyitra-megyei tanerő fogja kapni, a kiket az érdekelt vármegyék kir. tanfelügyelői fognak kijelölni. A gyűlés a kiskéri és gnézai elemi iskoláknak, valamint *Mosód* községnek egy-egy ifjusági könyvtárat, az alsóféli, felsőkörös-kényi és apponyi iskoláknak segélyeket, a nyitra-ivánkai és zerdahelyi iskoláknak, valamint a poprádi evang. egyházközségnek magyar isten-tiszteletek céljaira magyar enekes és imakönyveket engedélyezett, végül elhatározta, hogy 34 főtartott óvója közül hat óvója személyes költségeinek

átvételét, a melyet már négy év óta eredménytelenül kér a vallás és közoktatásügyi minisztertől, újból meg fogja sürgetni, hogy az így fölszabadult tőkeket az egyesület más irányú kulturális szükségletek ellátására fordíthassa. A garmaszentkereszti járási bizottságnak, a zárószámadások és a törvényszerű elszámolás előterjesztésére utolsó határidőül 1911. március 31-ig halasztást adott a gyűlés.

Az Országos Gyermekekvédő Liga alapító tagjai közé 1000—1000 koronával beléptek: *Temesvár város, Nyitra vármegye közönsége* és herceg *Odescalchi Géza*. A pártoló tagok közé 100—100 koronával beléptek: *Nagyvárad, Lőcse, Székesfehérvár, Szatmárnémeti, Szabolcsa városok.* *Tisza Istvánné* és *Harkányi János báró.* A liga elnöksége az új tagoknak a szíves támogatásáért ez úton is köszönetet mond.

Új hetilap. *Pöstyéni Ujság* cím alatt Pöstyénben új hetilap indult meg, melynek *Földes Sándor* a szerkesztője. Az új lap főképp Pöstyén fürdőinek az érdekeit óhajtja szolgálani.

Kitüntetett egyházi. *Id. Mikula Ferenc* nyitrai szászcsáni sekrestyést felszázadon át becsülettel és hűséggel teljesített szolgálata jutalmául *Ó Szentsege X. Pius* pápa *Batthyány Vilmos* gróf püspök, apost. adminisztrátor úr előterjesztésére a „Bene merenti“ érdemkeresztel tüntette ki, melyet püspöki felhatalmazás folytán *Steffel Ede* nyitrai szászcsáni esperes-plebános december 26-án az iskolában, a községi lakosok legnagyobb részének jelenlétében tűzött a kitüntetett mellére az ünnepélynek megfelelő beszéd kíséretében; átadva neki a hozzátartozó pápai okmányt, egyúttal pedig a templom körüli hű szolgálatai elismerésül a templom pénztárából püspöki engedéllyel 5 darab tíz koronás aranyat nyújtott át az érdemes embernek. A 81 éve dacára még jó erőben kötelességeit pontosan teljesítő egyházi meglepetésében és meghatottságában alig talált szavakat hálaájának kifejezésére, de meghatottság látszott a jelenlevőkön is, kik az ünnepeltet elárasztották jókívánataikkal.

Karácsonyi színjáték. A nyitrai irgalmas nővérek intézetének elemi iskolája f. évi január hó 1-én karácsonyi színjátékot rendez az óvoda helyiségében, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja. Helyárak: ülőhely 1 korona, állóhely 50 fill. A tiszta jövedelem a templom javítására fog fordíttatni. Felülvezetések hálás közönnel fogadtatnak. Kezdeté delután 4 órakor. Következő vasárnap azaz 8-án a darabot ugyanazon helyárak mellett megismételik. — Műsor:

I. **Angyalszivek karácsonya.** Karácsonyi kép. *Irta: Erdősi Károly.* Személyek: *Karácsony Angyala* Tvrdy *Juliska* V. o. t. *Gazdagok anygala* Pécs *Margit* IV. o. t. *Szegények anygala* Mihályi *Margit* IV. o. t. *Szenvedők anygala* Kalús *Olga* VI. o. t. *Gazdag leányka* Bóna *Gizi* III. o. t. *Szegény leányka* Paszovszky *Kató* IV. o. t. *Vak leányka* Bachó *Ilus* III. o. t. *Angyalok: Renger Ádi, Sarlay Márta, Aujezsky Mancsi.* — *Gyermekek: Csemez Matild, Vámos Mária, Zenka Mária, Blaskó E.*

II. **A legszebb ajándék.** — *Irta: Bokor Malvin.* — Személyek: *Nagymama* Kubinyi *Margit* V. o. t. *Lenke* 18 éves *Stoklasz Paula* VI. o. t. *Sári* 16 éves *Becker Ida* IV. o. t. *Rózsika* 12 éves *Kardos Kató* III. o. t. *Ella* 9 éves *Renger Ádi* III. o. t. *Anti* 11 éves *Bárek Juliska* VI. o. t. *Zsellerné szegény asszony* Hromy *Emilia* IV. o. t. *Esztí* 10 éves leánya *Ammer M.* III. o. t. *Szobaleány Löbb Anna* V. o. t. — **Élőkép:** *Szűz Mária* *Dobis Erzsébet.* *Kis Jézus* *Bacsá Ilona* óvodás. *Angyalok: Tvrdy Juliska, Pécs Margit, Mihály Mancsi, Kalus Olga, Sarlay Márta, Aujezsky Margit, Renger Ádi.*

Gróf Edelsheim Gyulai Lipót és a nyitrai rendőrség. A főrendiháznak december hó 28-án tartott ülésében tárgyalatott gróf *Edelsheim Gyulai Lipót* felsőleleánti nagybirtokos ügye, a kinek mentelmi jogát feltűggeszteti kérte a nyitrai rendőrség a vármegyei alispán útján, mivelhogy a grófnak gyors hajtás miatt baja támadt a rendőrséggel. A kérelemnek a főrendiház nem adott helyet, mivelhogy a feljelentés hiányosan volt felszerelve. — Rendőrségünknek egész felszerelése már régóta hiányos s így a feljelentés a nyitrai viszonyok szempontjából egészen stilszerű volt.

Kath. népszövetségi gyűlések. *Nyitraegerszeg* a Kath. Népszövetség dec. hó 26-án tartotta meg az évi rendes tisztújító közgyűlést. A lelkesedés és az érdeklődés oly nagyfokú volt, hogy nemcsak a 296 népszövetségi tag volt jelen teljes számban, hanem majdnem be sem fogadhatta a közel 800 főnyi hallgatóságot. Hogy mily kitűnő kath. szellemben vezetettnek az egerszegiek, bizo-

nyítja az is, hogy egy impozáns kath. népszövetségi gyűlés tartásához nem kívántatik Nyitraegerszegen egy-egy ismeretlen celebritás vagy központi kiküldött, mint más helyeken, mert a nép lelkesedésének felkeltésére elég annyit mondani, hogy ott lesz a helyi igazgató is, akkor azután már biztosítva van a gyűlés látogatottsága.

A közgyűlést *Vida János* nyitotta meg s ezután a jelen voltak élekeltek *Kölcsey Hymnusa*t, minek végeztével *Vida János* helyi igazgató terjedelmes és nagyon tanulságos beszámolóját mondotta el a Kath. Népszövetség országos és helyi működéséről. A beszámolót a hallgatóság kitörő éljenzésekkel s gyakori tetszésnyilvánításokkal hallgatta végig. Majd *Somos Péter* tanító tartott érdekesítő felolvasást a kisczardák hiteligényeinek kielégítési módzatairól. Felolvasásában kifejtette, hogy a helybeli hitelszövetkezet eddig is örömmel sietett az anyagilag megszorult községbeliek támogatására s jól eső örömmel tapasztalhatja a község, hogy a 400.000 korona forgalmat felmutató hitelszövetkezet, hány szerencsétlent ragadott ki a lelketlen úzsorások karmaiból. A község anyagi fellendülését mutatja az a körülmény is, hogy a szövetkezet majdnem tisztán csak a községbeliek megtakarított pénzével dolgozik, mert a nép minden megtakarított fillérjét behozza a szövetkezetbe. A szövetkezet jótékony működése bizonyítéka a helyes társadalmi szervezethegnek.

Megválasztott ezután a tisztikar is, a mely csaknem teljes egészében a régiekből áll. — *Vida János* záró beszéde után *Somos Péter* a tagok köszönet nyilvánítását tolmácsolta a helyi igazgatónak, a ki fáradságot nem ismerő buzgalommal iparkodik úgy az egész község, mint a Kath. Népszövetség tagjainak minden ügyes-bajos dolgában segédkezet nyújtani. A közgyűlést a Szózat élekelése fejezte be.

Hatalmas arányú gyűlés volt dec. hó 18-án *Nagytapolcsányban*. A kedvezőtlen időjárás dacára is közel 3000 ember szorongott a szónoki állvány körül. *Német László* helybeli kaplán lelkes megnyitó beszéde után *Bresztyenszky Kálmán, Bartos János* népszövetségi titkár, *Flanek Rezsó* segédlelkész beszéltek meggyőződen s a nagytapolcsányi helyi viszonyoknak nagyon megfelelő módon. Jelen voltak a vidéki és helyi intelligenciából is többen. Igaz, hogy még többen is lehettek volna.

Előállítás. F. hó 29-én délelben a rendőrök a városházára előállították *Sztrupkó Ferenc* 15 éves nagytapolcsányi fiút, mivel gazdája *Sztár Pál* azzal gyanúsította, hogy 20 koronáját eltűntette. A nyomozás nem vezetett eredményre, így a meggyanusított fiút még aznap delután szabaddon bocsátották.

Pajkos suhancok. *Krajesovics József* és *Ruzsicska János* napszamosok pajkosságból elfogták *Jurcsó Lipót* nyitrai lakatosmester fehérszörű kutyáját és kátránnyal bemázolták feketére. *Jurcsó* panaszt emelt a pajkos suhancok ellen a városi hatóságnál.

Egy temetés körül. Már körülbelül egy hónap előtt irtak egyes lapok arról, hogy *Krajesovics Ferenc* nagytapolcsányi községi albiró, a ki polgári házasságban élt egy zsidó vallású nővel, nem kapott a halalos ágyon abszolúciót és azon esetre, ha meghal, nem részesülhet egyházi temetésben. A hír ebben a formában nem felelt meg a valóságnak, mert a kath. egyház révén bűnbocsánatot nyerhet mindenki, a ki bűnbánatot tart, leginkább pedig a halalos ágyon levő ember, a kinél az abszolúció ahhoz az egy feltételhez van kötve, hogy őszintén akarja azt elnyerni. A nevezett ember tényleg ki is békült a halalos ágyon az egyházzal, abszolúciót kapott, de mikor az illető néhány nap előtt elhunyt, egyházi temetésben nem részesülhetett, mert az érvényben levő egyházi rendeletek szerint, azokat, a kik csak polgári házasságban éltek s az egyház törvényei szerint is érvényes frigyét nem kötöttek, eltemetni nem szabad. Az elhunyt törekedett ugyan betegsége alatt arra, hogy a vele együtt élő asszonyt a katolikus vallásra áttértse s ezen az úton aztán házasságát az egyház törvényei szerint is érvényessé tehesse, ezt a szándékát azonban nem volt képes végrehajtani. Maga ez a szándék lehetségessé tette az abszolúció elnyerését, de nem volt elégséges azoknak a jogi következményeknek — ilyen a temetés megtagadása is — megszüntetésére, melyeket a kizárólag polgári módon kötött házasság, az egyházi fórum előtt maga után szokott vonni. Úgy halljuk, hogy egyes nagytapolcsányi műkatolikusok szörnyen méltatlankodnak az egyházi hatóság eljárása felett, holott annyit mégis csak kellene tudniok, hogy

minden társulat, legyen akár egyházi, akár világi jellegű, a saját törvényeinek cenzúrákkal, jogi következményekkel, illetőleg hátrányokkal a megállapításával igyekeznek évenként szerezni. Így tesz az állam, így tesz minden testület és szervezet, így tesznek még a nem keresztény vallási társulatok is, a mire minap példát szolgáltatott éppen a nagytapolcsányi izraelita hitközség, a mely az öngyilkossá lett Steinitz adótárnoknak az eltemetését *megtagadta*. A ki vallásának a parancsai ellen vét, az vessen számot azzal, hogy esetleg nem fog módjában állani vétékét jóvá tenni és vessen számot a vallási jogrenden ejtett sérelem minden következményével. Az élet nem játék, hanem komoly kötelességek láncolata, melyeket törvények, szabályok állapítanak meg és határoznak körül. Az él jól, a ki az élet kötelességeivel szemben sem az Istennek, sem embertársainak, sem önmagának adása nem marad. De az aztán jó halállal is hal meg és a temetésével bizonynyára nem okoz bajt sem családjának, sem az egyháznak.

Élet. Az *Élet* karácsonyi száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Vezércikket írt belé *Prohászka Ottokár*. Novellát *Krúdy Gyula* és *Kosztolányi Dezso*. Kiemeljük *H. G. Wells* pompas novelláját, *Hevesi Sándor* dr. érdekes cikket a középkori misztériumokról, *Erdős Renée* művészeti ismertetését, *Radványi Kálmán* és *Sárándy István* cikkeit. Versekét *Sik Sándortól*, *Túróczi Józseftől* és *Balla Ignációl* közöl az *Élet*. Közli ezenkívül *Lányi Ernő* kottáját, a *Bethelemi legendát*. Rovatai frissek és elevenek. Az aktuális rajzokat *Kürthy György* rajzolta.

Nyitra r. t. város gyapjú- és országos vásárai a 81967/1910. IV. számú kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet értelmében 1911. évben a következő napokon fognak megtartani: 1. Remete szent Páli állatvásár: január 13-án pénteken, kirakóvásár: január 16-án hétfőn. 2. Oculi félbőjtői állatvásár: március 17-én pénteken, kirakóvásár: március 20-án hétfőn. 3. Nagyesütörtöki állatvásár: április 7-én pénteken, kirakóvásár: április 10-én hétfőn. 4. Nepomuki szent János állatvásár: május 26-án pénteken, kirakóvásár: május 29-én hétfőn. 5. Sárlos b. Asszonyi állatvásár: június 30-án pénteken, kirakóvásár: július 3-án hétfőn. 6. Nagy b. Asszonyi állatvásár: augusztus 11-én pénteken, kirakóvásár: augusztus 14-én hétfőn. 7. Szent Mihályi állatvásár: szeptember 21-én csütörtökön, kirakóvásár: szeptember 25-én hétfőn. 8. Szent Lukácsi állatvásár: október 20-án pénteken, kirakóvásár: október 23-án hétfőn. 9. Szent Tamási állatvásár: december 18-án hétfőn, kirakóvásár: december 21-én csütörtökön. Figyelmeztetés. (Kivonat Nyitra r. t. városnak 217/11823. 1899. számú vásártartási szabályrendeletéből.) Az országos kirakó- és hetivásároknak hozott áru és élelmi cikk csak az ezen célra hatóságilag kijelölt helyeken rakható le és becsátható áruba. Az országos állatvásárok a fapiacon berendezett állatvásártéren fognak megtartani. Hetivásárok kedden és pénteken, ünnep esetén pedig az ünnepnapot megelőző köznapon tartatnak. A hetivásárokon serti vásár is tartatik az állatvásártéren. Az országos kirakó- és hetivásár április hó 1-től szeptember hó végeig reggeli 5 órától délután 5 óráig, október hó 1-től pedig reggeli 6 órától délután 4 óráig tart. Az országos állatvásárok a felhajtás a téli hónapokban reggel 8 óra, a nyári hónapokban pedig reggel 5 óra előtt nem történhetik, a záróra ugyanaz mint a kirakó- és hetivásárokon. A vásárba jövőket útközben megállítani és velük alkuba becsáthatni tilos. A vásártéren a vásárlás csak a kitűzött időben történhetik, a vásártéren kívül való adásvétel pedig egyáltalán tilos. Azok, akik a vásártéren a rendet zavarják, a vásártérről kitilthatók. Azok pedig, akik a vásártéren áthágása miatt ismételt lettek büntetve, a vásárok látogatásától 8-30 napig terjedhető időtartamra eltilthatók. A városi tanács.

Baleset vigyázatlanságból. Bárány Dezso 16 éves nyitra-ivánkai cipészinas december hó 28-án este het óra tájban a nyitrai vasúti állomás harmadosztályú várótermében kihúzza forgópisztolyát zsebéből és azzal játszani kezdett. Reisz Gábor nyitrai lakos ráparancsolt a síhederre, hogy tegye el a veszedelmes játékszert. Bárány Dezso nem tágitott. Erre Reisz Jerőszakal akarta elvenni a fegyvert a fiú kezéből. Dulakodás közben elsült a fegyver és a golyó a suszterinas kezébe fúródott. A lövés zajára nagy riadalom támadt az állomáson, de midőn látták,

hogy nem történt komolyabb baj, a közönség szétoszlott. A sérültnek dr. Fratrics Kálmán nyitrai kórházi orvos nyújtotta az első orvosi segélyt.

Botrány a karzaton. Pribis József nyitrai kőműves segéd a karácsonyi ünnepek alatt felcsapott statisztának. A délutáni előadást csak „végigjászotta” valahogy, de estére annyira leitta magát, hogy a rendező kénytelen volt őt kiutasítani a színpadról. Pribis erre a karzatra ment. Ott aztán összetűzött Schusztér Máriával és oly éktelen duhajkodást vitt véghez, hogy a rendőrök közrefogták és kitették a színházból. Ezen művel azonban nem ment oly simán, mint a hogy a közbiztonság éber őrei gondolták. Pribis alapos munkát adott a rendőröknek. Hosszas dulakodás után mégis sikerült őt lehozni a karzatról, a honnan a városházára került éjszakai pihenőre.

Garázda betlehemesek. Dóbiás Ferenc és Szűcs István nyitrai suhancok egyéb foglalkozás hiányában betlehemeseknek csaptak fel. Körútjukban nemcsak a negyedik kerület keresztény családjait látogatták meg, hanem betévedtek a koremsákba is. Így mi tőrés-tagadás benne, alaposan becsüptek és tántorogva mentek végig az utcán a közlekedő közönség nagyobb epülésére. Egy rendőr aztán figyelmessé lett duhajkodásukra és a magukról megfeledkezett suhancokat bekísérte a városházára.

Utcai támadás. Perbeczky József budapesti lakos az ünnepekre látogatába jött Nyitra lakó sátorához, Granát János napszámoshoz. A rokonok egy párutcai kocsmában a kártyaasztal mellett töltötték az éjszakát Kosziba József társaságában. Kosziba úgy $\frac{1}{4}$ óra tájban elhagyta a helyiséget és a Plebánia-utcában egy kapu alatt meghúzódott. Rövid idő múlva Perbeczky és Granát is arra igyekeztek hazafelé. Perbeczkynek vagy 140 korona pénz volt, erre fájt Kosziba uramnak a foga. A mit sem sejtő rokonokat megtámadta az utcán és dulakodni kezdett velük. Csakhamar kemény ellenfelekre talált. Csakhamar verekedés fejlődött ki közöttük. Midőn már, majdnem késhegyre került a dolog, a Pitzer kávéház előtt posztoló rendőr véget vetett a csetepatének és a feleket bekísérte a városházára. A támadót fogva tartották másnap reggelig, mikor is a rendőrkapitány elé került, ki kérdőre vonta őt a támadásért.

Megszökött elmebeteg. Kárász Gusztáv elmebeteg kovácmester, kit a nyitrai kórház igazgatósága házi ápolásba adott Pogrányba, dec. hó 26-án reggel megszökött gazdájától és a nyitrai szigetnél öngyilkossági szándékából a Nyitra folyóba vetette magát. A víz sebes árja egész a Csinesbe sodorta a szerencsétlent. A Gisser-fürdő közelében halászták ki a vízből egy rendőr segítségével Hanák Márton és Bencz Antal nyitrai lakosok. Kárásznak csodálatos módon semmi baja sem történt. Az elmebetegét most a kórházban ápolják.

A brillans kollyé. Huszezer korona értékű ragyogó brillansokból van az a nyakék, amely a Lőw Sándor fővárosi kamarai ékszerész pazar kirakatát dominálja. Fejedelmi elegancia, melyet egy korona ellenében a Kereskedelmi Alkalmazottak Menháza kínál a boldog nyérőnek. Városunkban a jótékony célú sorsjáték ügyét lelkesen propagálják kereskedő ifjaink, amit érdemes is támogatni nemcsak a jótékonyéul, de a több ezer darab nyerevényért is. Lőw Sándor ismét excelláit izlésével s a magyar ekszeriparnak dicsőségére van remek vagyont érő kollyé je.

„BUZIÁSI PHÖNIX” az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkiválóbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix” a hazai ásványvizek legelőrebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

Színházi cukorkák a legfinomabb minőségben s legolcsóbban Poór-cukrászdában szereshetők be!

Színház.

Közelt a karácsony. A szívek tele voltak vágygyal, kívánsággal. Szép világ a kulisszák festett világa, van ott minden, amit az ember szemérszaja megkíván. Igazi álomország, amely csak fűgét-banánt termel. Ha bor vagy pezsgő kell hegyibe búfelejtőnek, az is rögtön megvan, a jó rendező gondoskodik róla, hogy minden meglegyen, a színész meg azért színész, hogy legyen fantáziája, amely elhítteli vele, hogy Nyitra mézköves vizét a megboldogult Törley hagyományozta vég-

rendeletileg Szabó színigazgatónak. Hanem aztán jön az utolsó felvonás, a kísértetek világa, a gyomor előlép az ő jogaival, no meg aztán a kolléga is kezd tapintatlankodni, s nem engedi, hogy kollégája az ő szép sárga felöltőjében távozzék az álmok világából Guttman sörházába a rideg valóba. Ilyenkor tudja csak az ember, hogy a színpadi boldogság csak két óra hosszat tart, s hogy a kis Jézuskának legalább is egy hónapig kellene vásárolnia, ha mindazt el akarná küldeni, amire szükségök van a nemzet napszámosainak.

De hát azért mégis csak meg lehet próbálni. Ha szépen ír az ember Karácsony apónak, talán mégis csak megnyílnak a menybeli nagy áruház kapui. Stoll, amilyen jó fiú, mindjárt bele is ugrott a közvetítő szerepébe, s irt egy husz oldalas folyamodványt. Igaz hogy irásközben kétszer is kiöntötte a tintát, de kiöntette hozzá a színtársulat minden szíve vágját is. Megsúgta neki, hogy a természet rendje nincs egészen rendjén. Gulyás például megeszi még a maga főztjét is és mégis Kállai Jolán hízik. Kállai például igen szépen játszik, s mégis Bándynak tapsolnak, s hogy ők mindnyájan nagyon szorgalmasan tanulják a szerepüket, s mégis igen sokszor a sugó érvényesül a legjobban. Nem feledkezett meg a choristákról sem. Az egyiknek titkos vágya volt, hogy ő játszassa a Biborosban a pápai követ szerepét. Beleírta ezt is a levélbe és azután bélyeg és portomentesen elküldte az egészet, vessző alatt melkelve az összes kifizetetlen kontókat. Utóiratban meg az igazgató számára kért uj darabokat.

S megmondjam mi lett a sorsa a folyamodványának? A bélyeg mentesség önkényes használatáért megleletezték s hivatalból visszautasították a gyakorlatlan mennybeli financpraxik, akik nem tudják, hogy a színészek jancsai, nem pedig bélyegragasztani kell tudnia.

Nagy lett a szomorúság, no de hisz lesz még egyszer karácsony ünnep a világon.

Fetnica, Postásjiú és huga, Muzsikuss ledny voltak a műsoron. Mindezekről már megemlékeztünk e helyen.

A *Rubikonról* nincs mondani valónk. Gyöngye és szellemküli gondolat három felvonásban.

A *Biborosban Fodor Oszkár* nagy ambícióval és sikerrel játszott. Hogy a darab hatás hajhászaton alapszik, s hogy írójának gyöngye történeti ismeretei vannak, a theológiát pedig híreből sem ismeri, arról ő nem tehet.

Csütörtökön az „Iglói diákok” — pénteken pedig „Varázskeringő” került színre. A színészek elkövettek mindent, hogy sikert érjenek el, de a Varázskeringő azért mégis rossz volt. Szombaton „Cabarett” előadás volt.

Karácsony előtt kevesen voltak a színházban. Valaki megjegyezte, hogy ez azért van, mert ilyenkor mindenki gyűjti a pénzt a karácsonyra. — Most tehát, miután mindenki kiadta a pénzt, többen fognak oda járni. — Nem tudom, hogy Szabó igazgatót boldogítaná-e ez a logika.

—S.—

Nyilt-tér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Köszönetnyilvánítás.

Az újév alkalmából kedves kötelességemnek teszek eleget, midőn hálás köszönetet mondok és boldog újévet kívánok a főtisztelendő lelkészkedő papságnak, valamint minden kegyes pártfogómnak, kik üzletemet a lefolyt évben támogatásban részesítették s kérem a nagybecsű bizalmat a jövő évben is részemre feutartani.

Részemről főtörökvésem leend ezután is a már 47 év óta fennálló üzletem elismert jó hírnevét megóvni s a nagybecsű megrendeléseknek pontosan megfelelni.

Hódolatteljes tisztelettel

Oberbauer A. utóda
KRONBERG JÓZSEF,

a Ferencz József rend lovagja, egyházi felszerelés gyára Budapest, IV. Váci-utca 41. Főmagasságú és főt. Vaszary Kolos bibornok érsek Magyarország hercegprímás Ő Eminentiájának és Klotild kir. herceggasszony Ő es. és kir. fensége udvari és a budapesti, nyitrai, pécsi, váci, székesfehérvári, gyulafehérvári, győri oltáregylet szál-lítója. — Elismert megbízhatóság, pontos kiszolgálás.

1. 1-1.

Boldog új évet kíván nagyrabecsuült vevőinek *Poór* cukrász Nyitra—Galgócz.

Tisztelt Barátainak, kedves ismerőseinek s a hű, jóakarátú Vásárlóinak szerencsés-teljes, boldog új esztendőt kíván **Verebély Géza** divatház tulajdonos. 2. 1-1.

Vendégeinek boldog új évet kíván **Tamási János** (Korona-vendéglős.) 3. 1-1.

Nagyrabecsült vendégeinek és jóakaróinak boldog új évet kíván **Gombárík István** úri és női fodrász, Nyitra, Tóth Vilmos-utca 11. szám. 6. 1-1.

Irodalom.

A Szent-István-Társulat karácsonyi kötetei. Legidősebb irodalmi intézetünk az ideán is számos kötetet jelent meg a könyvpiacra. Tudományos és népies könyveiről már volt alkalmunk megemlékezni, ezuttal szépirodalmi és vallásos kiadványairól kívánunk szólni a következőkben:

Utazás keleten. Irta Havrán János beszercebányai c. püspök. Utirajz, de messze eltér általában a szűk körben mozgó útleírásaink megunt sablonjától. Egy szeretetreméltó, vonzó egyéniség kalauzolása mellett járjuk be Konstantinápolyt, Szíriát, Palesztinát, Egyiptomot, Athént, Bukarestet s utazásunkban nemcsak a külső életet, a dolgok felületét, a jelent látjuk, hanem a belső életet, a történelmet, a népek lelkét s a dolgok szellemét is, a multat a jelenhez való minden vonatkozásában. Gyönyörködünk a Kelet bőséges s nekünk oly sajátosan érdekes szépségeiben s lelkesedünk dicsőséges multjának ma is nagyszerű emlékein. Az író kedélyének melege besugárzik az olvasó szívébe is. Pedig irodalmi eszközei a lehető legegyszerűbbek. Semmi raffináltság az előadásban, semmi cicoma a stílusban. Szavai egyszerűek, keresetlenek, előadási módja őszinte, közvetlen, műve ezért lebilincselő és hatásos. A könyv egyébként is értékes: 110, javarészen eredeti illusztráció díszíti, melyek a finom kréta-papíron remekül sikerültek. Borítékrajza Horn Antalnak művészi kezét dicséri. A tizenhat éves, albumszerű kötetnek ára 6 K.

Az irgalmasság gólgótája. Regény. Szegény élet, gazdag lélek. Elbeszélés. A Családi Regénytár 57. 58. kötete. Irta **Sziklay János**. Az első történelmi regény. Főalakja Szent Erzsébet, az ideális magyar királyleány. Életének azt a korszakát eleveníti meg, mely férjének a keresztes háborúba vonulásától, tehát már ekkor kezdődő keserves özvegységétől haláláig tart. Az akkori udvari élet tobzódásai, armányai, torzsalkodásai közt ragyogó színben emelkedik ki a nemes és szent magyar királyleány alakja, akinek csodálatos lényét egészen reális színekkel festi az író. Mintegy modern mása ennek a *szegény élet, gazdag lélek* című elbeszélés, mely egy árva bányász leánynak a fővárosban folyó életküzdelmét tárja elénk, ki lelki hősiességeért végre megtalálja boldogságát és szenvedéseinek jutalmául a nyugodt élet élvezetét. Ára a kettős kötetnek 2 K.

A Doktorkisasszony. Irta **Scharles de Vitis**, fordította Dr. **Rada István**. A Családi Regénytár kötete. Ára 1 K. A Doktorkisasszony a regények abból a fajtából való, melyet fiatal leányok, de az asszonyok is nagy megértéssel tudnak olvasni. A férfiak pedig a túlzó feminista mozgalmak idején, mint édes és igen kellemes orvosszert ajánlanak a családok s nőneveléssel foglalkozó körök figyelmébe. A könyv francia szerző munkája: a francia írásművészet könnyed, magával ragadó modorában. A fordítás **Rada Istváné**, ki nemcsak a fordítások megválasztásában, de művészi megcsinálásában is mindig hálára kötelezi olvasóit.

Az üldözöttek. Irta **Sheehan Patric A.** A Családi Regénytár kötete. Ára 2 K. Az Üldözöttek **Sheehan**, a híres ír regényíró közkezdveltségét igazolja. Tárja az írek nagyon szomorú s tragikus mozzanatokban gazdag történetéből került ki. A hősi lelkek nagy erőfeszítéseinek olyan pompás rajza ez a két kötetes regény, hogy az olvasó mindvégig a hétköznapi világ szürke világából kiemelkedve olvassa végig. Az ír vallási és szabadságküzdelmek nagy apostola, nagy O' Connel él és cselekszik ebben a regényben.

Erzsébet királyné kíséretében. Irta egykori udvarhölgye: **Sztáray Irma** grófnő. A tavaly megjelent, mindig aktuális és megható műnek újabb, népies kiadása. S bár a szöveg teljes s az illusztrációk is ugyanazok, mint a mult évi 5 koronás kiadásé, ára tetemesen olcsóbb lett, azért, hogy áldott emlékü Királynőnk mélabús életének és tragikus halálának emlékezete minél több magyar család körébe eljuthasson. S valóban nincsen szo-

bor, vagy bárminő emlékmű, mely a boldogult Királyné alakját szívünkhez, lelkünkhez közelebb hozná, ennél a meleg szeretettel vezetett tollal irt könyvvel. Ára 2 K.

Üdvözlégny Mária! Irta **Walther Gyula** dr. A Boldogságos Szűz tiszteletére szánt emez imakönyv gyöngye a magyar katolikus vallásos irodalomnak s kiválóan alkalmas a Mária-Kultusz elterjesztésére és ápolására. Számtalan szebbnél-szebb, a gyermeki szeretet és áhitat melegségét buzogtató, javarészen ósregi imádságot és éneket tartalmazó e könyv, melynek finom izlésre vall a kiállítása is. Az ára a kötések különfelesége szerint 2-40-től 15 koronáig.

Jőjj Uram Jézus! Gyakran áldozó fiúk és leányok számára. Szerkesztették dr. **Szylaba és Reviczky**. Ára kötve 1-60 K. E könyvben a szebbnél-szebb áldozási imádságoknak egész nagy választéka található. Csupa új és új gondolat, nem száraz szavakat, nem is émelgős érzés, ami itt élénk akad, hanem a legmélyebb vallási igazságoknak átértése és átérzése. A szerzők apostoli missiót teljesítenek, amikor a gyermekek elméjét kopár területekről a mélyebb és gyümölcsözőbb vallási felfogások körébe vezetik.

A Szent-István-Társulat itt felsorolt könyveivel sok örömet szerzett az olvasóközönségnek. A magyar családok minden egyes kötetet a legnagyobb lelkiismerettel fogadhatnak körükbe s adhatnak serdült gyermekeik kezébe is.

Tisztviselőt,

aki úgy a szervezés, mint az üzletszerzésre alkalmas, fix fizetés és napidíj, vagy magas jutalék mellett alkalmaz a Gazdák Biztosító Szövetkezete Pozsonyban. 4. 1-2.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUM-MENTES
 TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
 ÜDIT-GYÓGYIT. * ÜDIT-GYÓGYIT.
 Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult.
 ORVOSILAG AJÁNLVA.
 FŐLERAKAT **EINZINGER JÓZSEF CÉG NYITRA**
 KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKAN.
 56. 34-0.

Milleniumi kiállításon díjjal, zsolnai kiállításon és Orsz. Ipargyűlésen által ezüst éremmel kitüntetve.

JUHARI KÁROLY
 festő, mázoló és aranyozó műhelyemet Erzsébet-út II. szám alá helyeztem át.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség b. tudomására adom, tiszteletteljesen tudatom, hogy ezen helyváltozás tisztán csak a n. b. megrendelőim napról-napra fokozódó igényeinek kielégítése végett történt.

Miként az elmúlt 14 éven keresztül fő-törekvésem volt munkáimat mindig a legnagyobb tökélyre, izlés és jutányosságra emelni, úgy ezentul azt még nagyobb mértékben tűztem ki feladatommul. Alázattal kérve a n. é. közönséget, hogy engem a templom-, szoba-festő, mázoló, aranyozó és szoba-kárpit munkálatok végzésével továbbra is szerencsésítenni kegyeskedjék.

A legszebb karácsonyi ajándék!

Ezen és minden téli idény alkalmával **arckép festő osztályt** rendeztem be, melyben fénykép utáni nagyítások, olajfestések és templomi szent képek készíttetnek. * * * * *

Alázatos és kész szolgálója:
JUHARI KÁROLY
 festő.
 137. 9-12.

DR. BERÉNYI SÁNDOR
 FOGORVOSI ÉS FOGTECHNIKAI
 0000000 MŰTERME 0000000
 NYITRÁN, VÁROSHÁZ-TÉR 3. SZ.

Fog- és gyökéreltávolítás cocainnal, fájdalom nélkül. Tartós fogtömések ezüst és arannyal, cement és porcellán emailal. A fogzománc színének teljesen megfelelő égetett porcellántömések készítése. Műfogak szájpadlás nélkül. Teljes fogsorok készítése és behelyezése. Aranykoronák és aranyhidak. Törött darabokon javítások helyben eszközöltetnek.

Rendelés naponta d. e. 11-12 óráig és d. u. 2-5-ig.

157 2-5

DIVATOS BUTOROK
 A LEGOLCSÓBBAN ÉS JÓ MINŐSÉGBEN KAPHATÓK
VAJDA J.
 BUTORKERESKEDŐNÉL
 NYITRA, PÁRUTCA 22. SZ.

50 hálószoba, 40 ebédlő, 15-20 salon berendezés. Uri szobák és vendég-szobák mindennemű styl- és minőségben állandóan raktáron vannak. Száraz anyagból, kitűnő iparosok által készített mahagoni-, palisander-, köris-, cseresznye-, dió-, tölgy és szilifa

BUTORAIM
 legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, jó izléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkel- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok. Iroda-, elő-, háló-, ebédlőszoba- és konyhaberendezések. Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen s izléselesen készülnek.

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot a legjutányosabb árak mellett nyújtok, tisztelettel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy b. rendeléseivel hozzájárulni szíveskedjék.

VAJDA J.
 butorkereskedő.

5. 1-24

Alapított 1869-ben.

**NYITRAI NÉPBANK
MINT RÉSZVÉNYÁRSASÁG**

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előteget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt nap, árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

10. 12.

Az igazgatóság.

Székháza Városház tér 3. sz.

T.C. Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, miszerint **árúházunkat kibővítve** régi üzletünkkel szemben **Botyán-utca 5. számú házban, egy új helyiséget is létesítünk**, melyet legrövidebben divatosan és elegánsan berendezve, mint külön **szőnyegárú- és női confektio-raktárt**

megnyitjuk. xxx **Folyó hó 26-án** kezdődő és csak néhány hétig tartó pazar és remek

szőnyeg-, függöny- és takarókból álló nagy verseny kiállítást

rendezünk és kérjük a n. é. közönséget azt **vásárlási kényszer** nélkül meglátogatni. Ez alkalommal bátorkodunk kijelenteni, hogy cégünk nem folyamodik lármás reklámokhoz, mert sok évtizeden át rendíthetetlen ragaszkodásunk és tisztességes kereskedői tevékenységünkkel a b. közönség megtisztelő bizalmát és jó hírnevét kiérdemelte. xxx Elvünkhez híven ezentul is, kizárólag a legkitünőbb árút a legnagyobb választékban 20%-kal jutányosabban, mint más cég, árusítani fogjuk. xxx

155 2-2

Kiváló tisztelettel

Krausz Vilmos és Tsa.**WEIGL ANTAL**PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,**továbbá: reverendákat,****cimádákat, biretumokat,****mucetumokat, bundákat**

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 51-52.

Értesítés! Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a **Praudaféle házat (Tóth Vilmos-ntcában) kertészettel együtt**

átvettem s a kertészetet a mai kornak megfelelőleg számos neves udvari és grófi kertészetekben szerzett tapasztalataimmal kultiválom. — Elvállalom a kertek parkirozását, azok gondozását, valamint a virágkertészet terén csokrok, koszorúk és virágkosarak izléses és művészi kiállítását. Béli termék díszítését saját üvegházamban tenyésztett dísznövényeimel. — Magamat a nagyérdemű közönség b. pártfogásába ajánlva, vagyok mély tisztelettel

Gudman Gyula Nyitra
mű- és kereskedelmi kertész.

158 2-4

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

Telefon szám: 146.

Szinházi cukorkák és farsangi fánk mindig frissen kaphatók:

Poór-féle cukrászdában

Nyitrán, Botyán-utca 4. :: Galgócson, Erzsébet-út 7.

Gerbaud bonbonok eredeti csomagolásban!

Saját készítésű **teasütemények** legfinomabb minőségben, úgyszintén „**Jour-keverék**“ elnevezéssel dobozokban is kaphatók, ezek árai a következők: negyed kilós doboz 1 korona, fél kilós 2 kor. 10 fillér, egy kilós 3 kor. 60 fillér.

Házilag készült befőttek, cukrozott gyümölcsök. Naponta friss készítésű vajás és desszert sütemények, friss Gerbaud. Ugyanott Gerbaud-, Lindt- és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek nagy választékban s ami a fő, igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.

Ünnepi diós, mákos kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz szállíttatnak.

153. 4-52.

**Kathreiner-féle
Kneipp
maláta kávé**

csak egyféle létezik, ellenben utánzata tömördek. Miért is óvatosság! Csak eredeti csomagot kérjünk és fogadjunk el e névvel:
Kathreiner

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN